

DAUGAVPILS VALSTSPILSĒTAS UN AUGŠDAUGAVAS NOVADA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA

2022.-2027. GADAM

UZNĒMĒJU APTAUJAS KOPSAVILKUMS
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS VIDUSPOSMA IZVĒRTĒJUMA IETVAROS

Saturs

levads	3
1. Respondentu un uzņēmumu raksturojums	4
2. Attīstības iespēju pilsētā vērtējums.....	6
3. Izaicinājumi un problēmas.....	7
4. Atbalsts uzņēmējdarbības attīstībai	11

Ievads

Daugavpils valstspilsētas un Augšdaugavas novada attīstības programmas 2022.–2027. gadam (turpmāk – Attīstības programma vai AP 2027) trīs gadu uzraudzības ziņojuma ietvaros tika organizēta Daugavpils uzņēmēju aptauja, kuras mērķis bija noskaidrot Daugavpils uzņēmēju domas par uzņēmējdarbības vidi pilsētā. Aptauja bija anonīma, un aptaujas rezultāti izmantojami tikai apkopotā veidā. Aptauja tika organizēta 2024. gada martā. Paziņojumi par aptaujas izsludināšanu tika publicēti pašvaldības tīmekļa vietnē un sociālā tīklā Facebook, kā arī izsūtīti uzņēmējiem uz e-pasta adresēm, ko sniedza Daugavpils pašvaldības centrālās pārvaldes Attīstības departamenta Investīciju un starptautisko sakaru nodaļa.

Aptaujā kopumā piedalījās tikai 32 respondenti. Pēc LURSOFT statistikas Daugavpilī 2023. gadā aktīvo uzņēmumu skaits ir 4025.

Uzņēmēju aptaujas rezultāti strukturēti četrās nodaļās:

- (1) Respondentu un uzņēmumu raksturojums;
- (2) Attīstības iespēju pilsētā vērtējums;
- (3) Izaicinājumi un problēmas;
- (4) Atbalsts uzņēmējdarbības attīstībai.

Aptaujā iegūtie secinājumi tiks iekļauti Daugavpils valstspilsētas un Augšdaugavas novada attīstības programmas 2022.–2027. gadam uzraudzības pārskatā par attīstības programmas īstenošanas rezultātiem, kas saskaņā ar Ministru kabineta 14.10.2014. noteikumu Nr.628 “Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem” 25.punktu pašvaldībai ir jāizstrādā ne retāk kā reizi trijos gados.

Dokumentā izmantotas Daugavpils pilsētas pašvaldības publiski pieejamās fotogrāfijas.

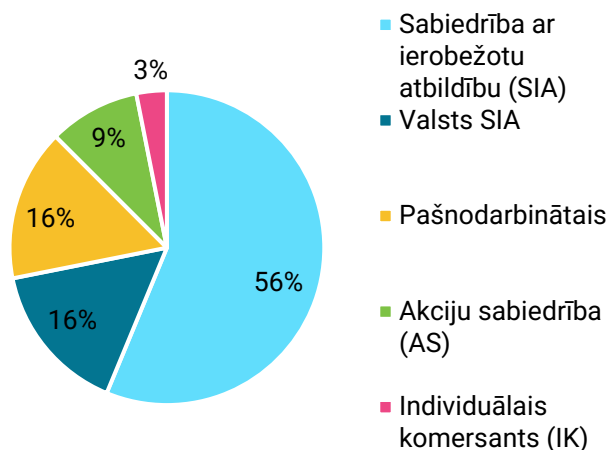
1. Respondentu un uzņēmumu raksturojums

Visvairāk aptaujāto – 28% no visiem - darbojas apstrādes rūpniecībā pēc NACE klasifikācijas. Aiz tā seko 13%, kas sniedz informācijas un komunikācijas pakalpojumus un tikpat darbojas izglītības nozarē. 9% aptaujāto darbojas būvniecībā, 6% - izmitināšanas un ēdināšanas pakalpojumu sfērā, 6% - transporta un uzglabāšanas nozarē, kā arī tikpat, 6%, darbojas lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozarē. 9% respondentu ir norādījuši, ka sniedz citus pakalpojumus. (Attēls 1)

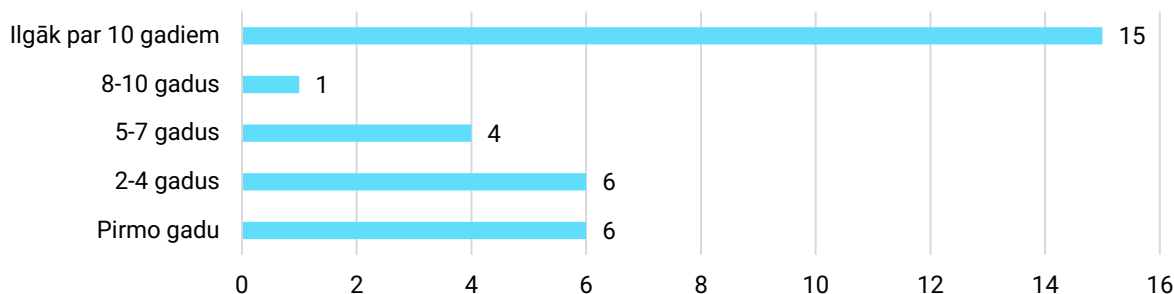
Attēls 1. UZŅĒMĒJDARBĪBAS NOZARES, KURĀ DARBOJAS APTAUJĀTIE, %

No aptaujas dalībniekiem 56% respondentu uzņēmējdarbību veic kā sabiedrība ar ierobežotu atbildību, savukārt 16% aptaujāto pārstāv Valsts SIA. 16% ir saimniecisko darbību reģistrējuši pašnodarbinātie. 9% aptaujāto pārstāv akciju sabiedrību, bet 3% aptaujāto ir individuālie komersanti. (Attēls 2)

Attēls 2. UZŅĒMĒJDARBĪBAS FORMA, %

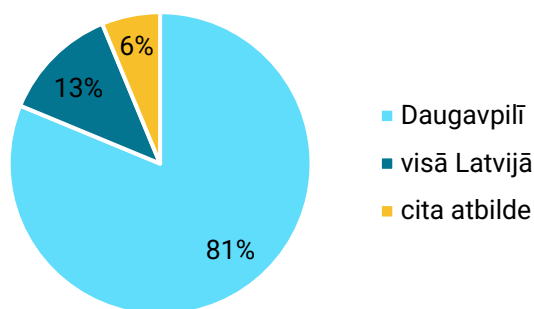
15 aptaujātie jeb 47% ar uzņēmējdarbību nodarbojas ilgāk par 10 gadiem. 4 aptaujātie jeb 13% uzņēmējdarbībā ir 5-7 gadus, savukārt 6 aptaujātie 2-4 gadus un 6 aptaujātie – pirmo gadu. Viens aptaujātais ir uzņēmējs 8-10 gadus (Attēls 3).

Attēls 3. LĪDZŠINĒJAIS APTAUJĀTO UZŅĒMĒJDARBĪBAS PIEREDZES ILGUMS

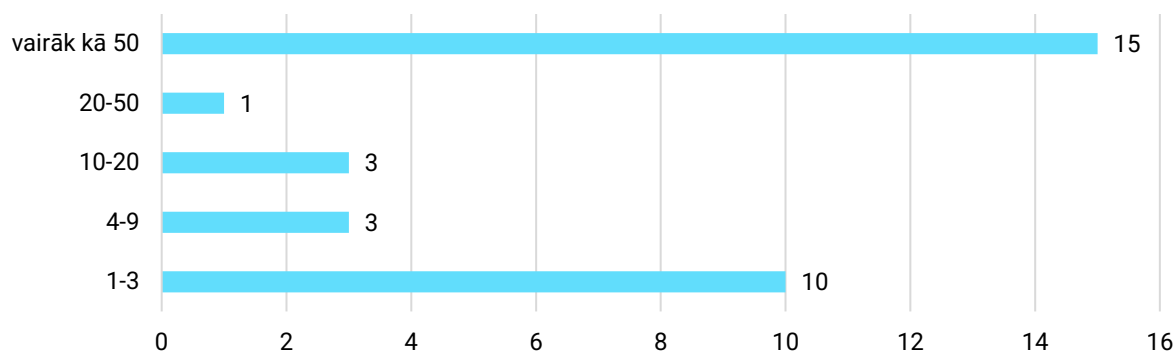
78% no visiem aptaujātiem uzņēmumiem ir reģistrēti Daugavpilī, 13% - Rīgā, 6% - Augšdaugavas novadā un 1 uzņēmums reģistrēts Dobelē.

Kopumā 81% aptaujāto uzņēmumu darbojas Daugavpilī, 13% veic darbību visā Latvijā, bet 6% ir snieguši citu atbildi, norādot, ka orientējas gan uz Daugavpili, gan uz Dobeli, kā arī cits uzņēmums ir norādījis, ka orientējas arī uz Lietuvu (Attēls 4).

Attēls 4. UZŅĒMUMA DARBĪBAS ĪSTENOŠANAS VIETA, %

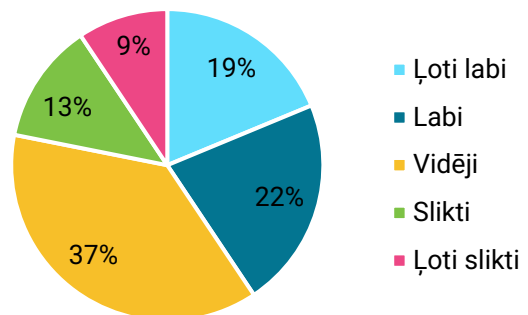
15 uzņēmēji jeb 47% respondentu nodarbina vairāk kā 50 darbiniekus, 10 uzņēmumos strādā 1-3 darbinieki. 3 uzņēmēji ir norādījuši, ka uzņēmumā ir nodarbināti 4-9 darbinieki un tikpat norādījuši, ka nodarbina 10-20 darbiniekus. Viens uzņēmējs norāda, ka viņa uzņēmumā strādā 20-50 darbinieki (Attēls 5).

Attēls 5. STRADĀJOŠO SKAITS UZŅĒMUMĀ

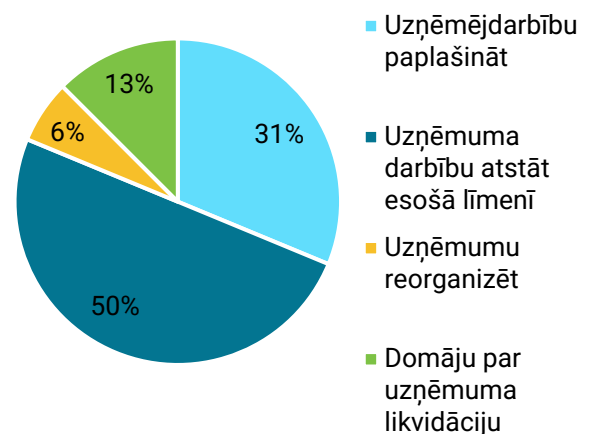
2. Attīstības iespēju pilsētā vērtējums

37% aptaujāto jeb 12 respondenti sava uzņēmuma attīstības iespējas Daugavpilī vērtē kā vidējas. 22% jeb 7 aptaujātie attīstības iespējas vērtē kā labas. 13% tās vērtē kā sliktas, bet 9% kā ļoti sliktas. 19% sava uzņēmuma attīstības iespējas vērtē kā ļoti labas (Attēls 6).

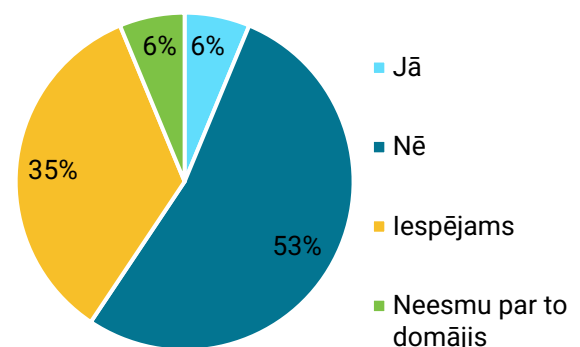
Attēls 6. UZŅĒMUMU ATTĪSTĪBAS IESPĒJU DAUGAVPILĪ VĒRTĒJUMS, %

Puse aptaujāto sava uzņēmuma darbību tuvāko trīs gadu laikā plāno atstāt esošajā līmenī. 31% jeb 10 aptaujātie plāno uzņēmējdarbību paplašināt. 13% jeb 4 uzņēmēji domā par uzņēmuma likvidāciju, bet 6% - par reorganizāciju (Attēls 7).

Attēls 7. NĀKAMĀS TRĪSGADES PLĀNI ATTIECĪBĀ UZ UZŅĒMUMA DARBĪBU, %

53% jeb 17 aptaujātie neplāno mainīt vai papildināt esošo uzņēmuma darbības nozari ar citu nozari, 35% jeb 11 uzņēmēji nozares mainīšanu norāda kā iespējamu, bet pa 6% aptaujāto norāda, ka nav par to domājuši vai plāno mainīt savu darbības nozari (Attēls 8).

Attēls 8. VAI PLĀNO MAINĪT, PAPILDINĀT UZŅĒMUMA ESOŠĀS DARBĪBAS NOZARI, %

3. Izaicinājumi un problēmas

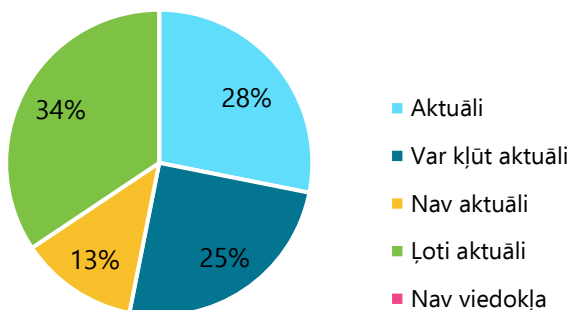
Atbildot uz jautājumu par uzņēmējiem aktuālām jomām, redzams, ka visbiežāk minētās **ļoti aktuālās** jomas ir nesamērīgs nodokļu slogs, kvalificēta darba spēka trūkums, augsta konkurence un kontrolējošo institūciju lielais skaits un nesamērīgs birokrātiskais slogs.

Kā **aktuālas** jomas aptaujātie visbiežāk identificējuši nesamērīgu nodokļu slogu, augstu konkurenci, kvalificēta darbaspēka trūkumu, problēmas realizēt produkciju, kontrolējošo institūciju lielo skaitu, iepirkumu konkursu politiku, sarežģītas importa/eksporta procedūras, sankciju ietekmi, infrastruktūras pieejamību un kvalitāti, kā arī prasību izpildi publisko iepirkumu konkursos.

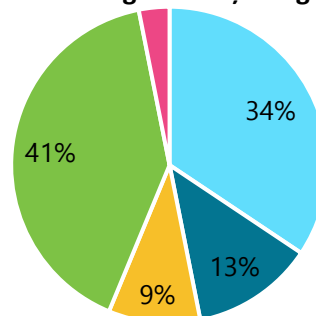
Kā jomas, kuras aptaujātiem uzņēmējiem **var kļūt aktuālas**, visbiežāk norādītas augsta konkurence, negodīgi partneri, klienti un grūti pieejami kredīti un finanšu resursi.

Vairākas jomas no aptaujāto viedokļa uzskatāmas par **neitrālām vai neaktuālām** – vāja konkurētspēja, problēmas realizēt produkciju, nespēja atmaksāt kredītus un korupcija.

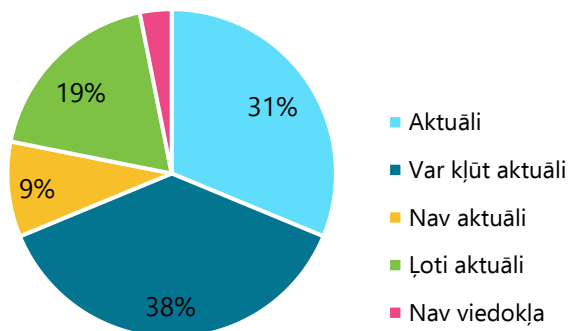
Kvalificēta darbaspēka trūkums

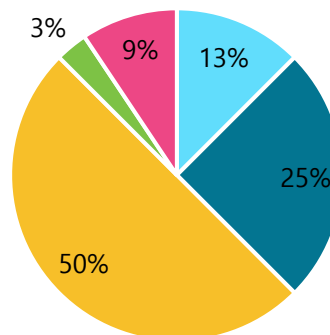
Nesamērīgs nodokļu slogs

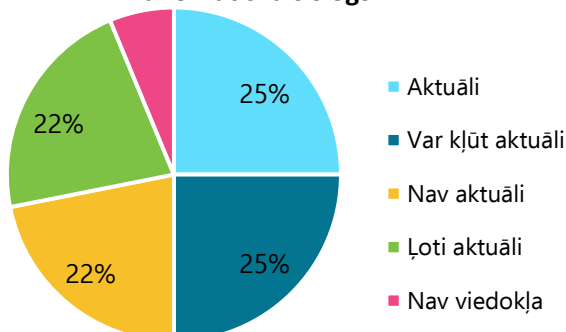
Augsta konkurence

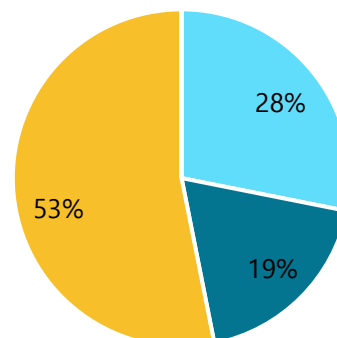
Vāja konkurētspēja

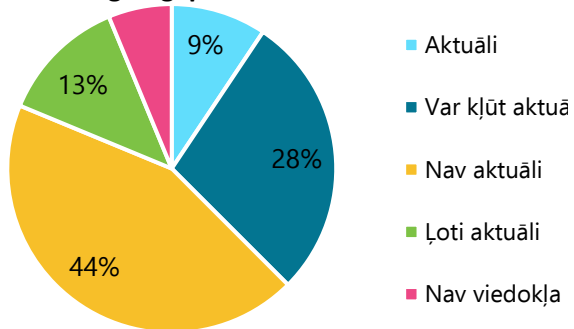
Kontrolējošo institūciju lielais skaits un nesamērīgs birokrātiskais slogs

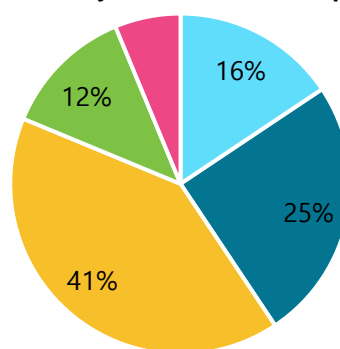
Problēmas realizēt produkciju

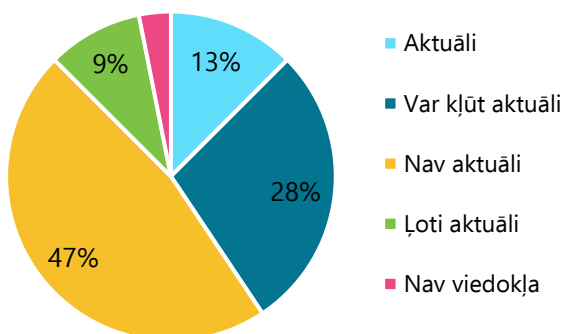
Negodīgi partneri un klienti

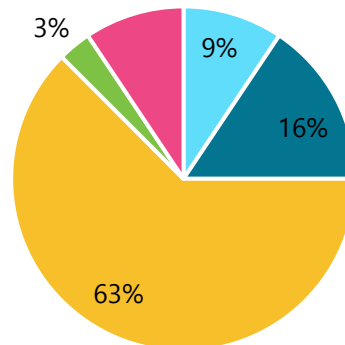
Problēmas ar izejmateriāliem un to piegādi

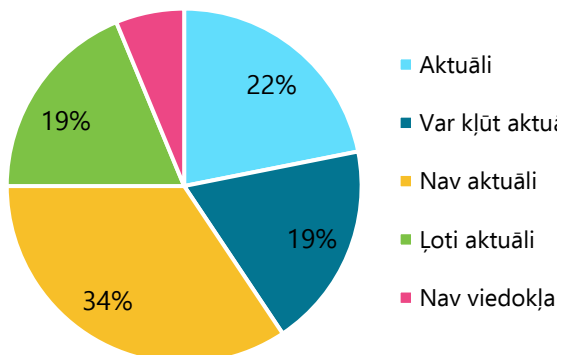
Grūti pieejami kredīti un finanšu resursi

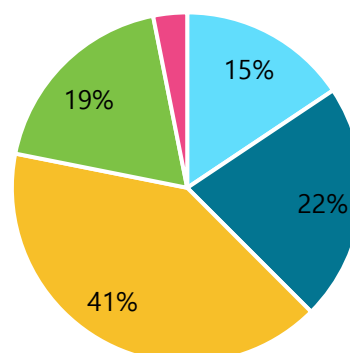
Nespēja atmaksāt kredītus

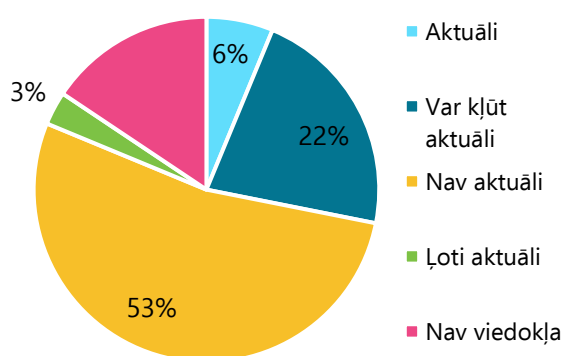
Augstas ražošanas izmaksas

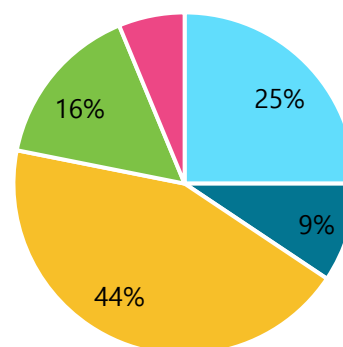
Grūtības ar uzņēmuma tālāko attīstību

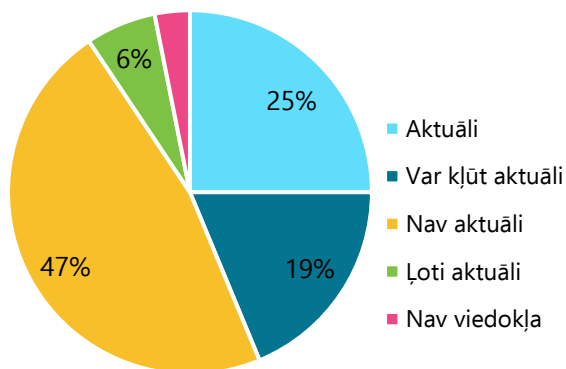
Nepietiekamas tirgus zināšanas

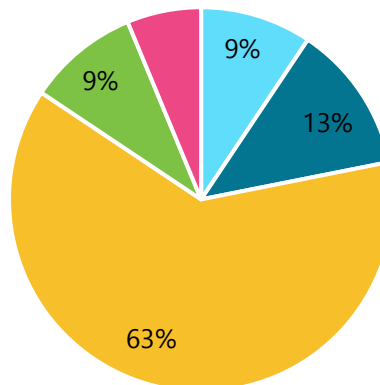
Sarežģītas importa/eksporta procedūras, sankciju ietekme

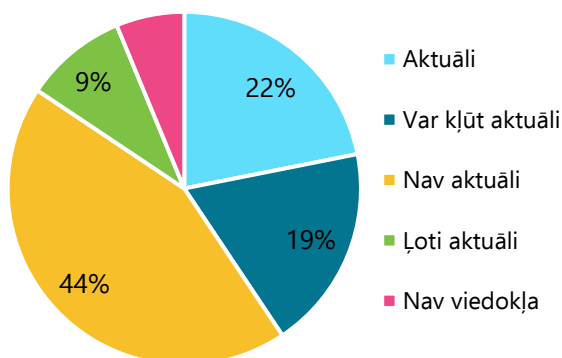
Infrastrukturā pieejamība un kvalitāte

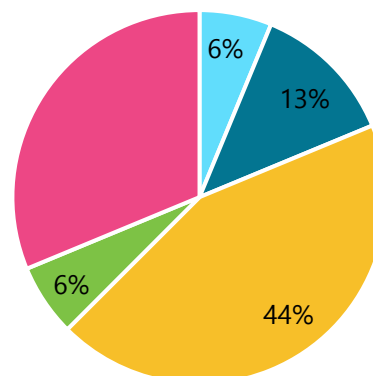
Korupcija

Prasību izpilde publisko iepirkumu konkursos

Citas problēmas

Grupējot jomas pēc minēto atbilžu "ļoti aktuāli" un "aktuāli" biežuma, secināms, ka aktuālākā problēma aptaujātajiem uzņēmējiem ir nodokļu politika, aiz tā sekojot kvalificēta darba spēka trūksam. Visas jomas pēc to aktualitātes dilstošā secībā ir:

1. Nesamērīgs nodokļu slogs;
2. Kvalificēta darbaspēka trūkums;
3. Augsta konkurence;
4. Kontrolējošo institūciju lielais skaits un nesamērīgs birokrātiskais slogs (atskaites, atļaujas, kontroles utt.);
5. Augstas ražošanas izmaksas;
6. Sarežģītas importa/eksporta procedūras, sankciju ietekme;
7. Grūtības ar uzņēmuma tālāko attīstību;
8. Infrastruktūras pieejamība un kvalitāte;
9. Prasību izpilde publisko iepirkumu konkursos;
10. Problēmas realizēt produkciju;
11. Problēmas ar izejmateriāliem un to piegādi;
12. Negodīgi partneri un klienti;
13. Grūti pieejami kredīti un finanšu resursi;
14. Korupcija;
15. Vāja konkurētspēja;
16. Nespēja atmaksāt kredītus;
17. Citas problēmas;
18. Nepietiekamas tirgus zināšanas.

Papildus aptaujātie izmantojuši iespēju norādīt profesijas, kuru uzņēmējiem šobrīd trūkst:

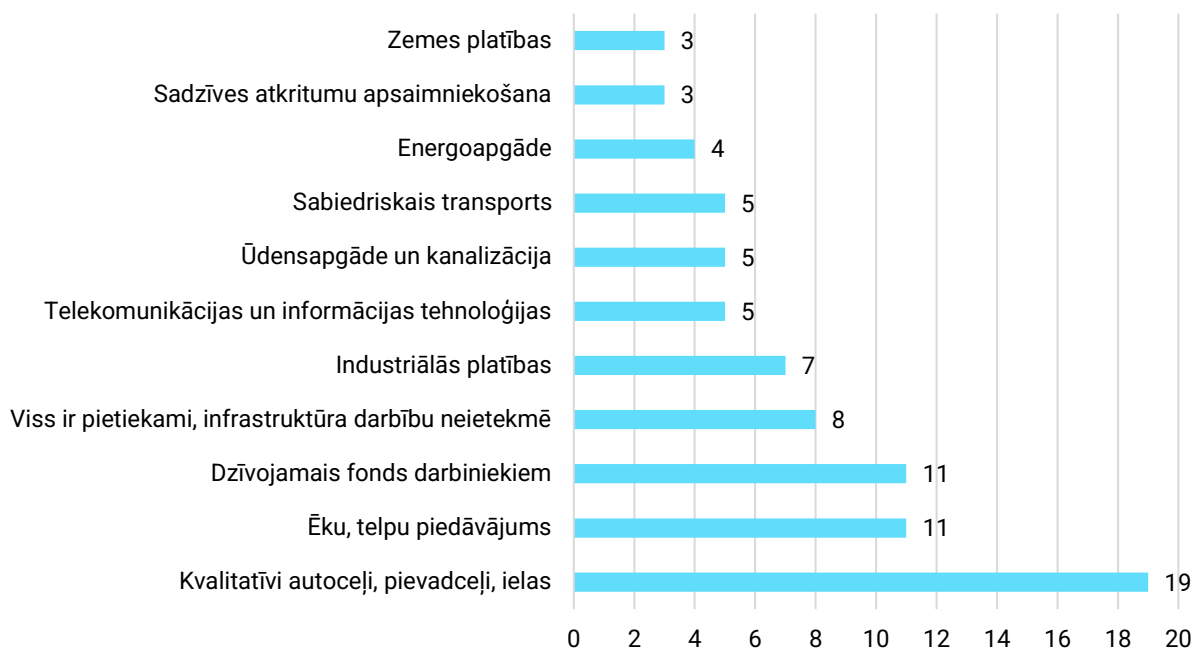
- ◇ Šuvējs;

- ◇ Skolotājs un skolotāja palīgs;
- ◇ Tehnologs;
- ◇ Mehāniķis;
- ◇ Piena pārstrādes meistars;
- ◇ Ekskavatora operators;
- ◇ Elektronikas montētājs, kontrolieris;
- ◇ Dārznieks, arborists, kokaugu apsaimniekošanas nozares speciālisti;
- ◇ Celtniecības meistars;
- ◇ Pārtikas ražošanas tehniķis;
- ◇ Ražošanas iekārtu elektriķis;
- ◇ Pārtikas kvalitātes speciālists;
- ◇ Metinātājs;
- ◇ Elektriķis;
- ◇ Pārdošanas speciālists;
- ◇ Krāsotājs;
- ◇ Ražošanas inženieris;
- ◇ Kvalitātes inženieris;
- ◇ Ģeometrijas inženieris;
- ◇ CNC operators;
- ◇ CNC darbgaldu iestatītājs.

Uzņēmēji uzsver, ka ir nepieciešami kvalificēti speciālisti, kuri māk lasīt rasējumus un pielietot to savā darbā.

4. Atbalsts uzņēmējdarbības attīstībai

Kā visbiežāk minētā **nepieciešamā infrastruktūra** aptaujāto uzņēmumu attīstībai pilsētā, kas nav pieejama vai ir sliktas kvalitātes, norādīta kvalitatīvi autoceļi, pievadceļi un ielas, kas atzīmēts 19 reizes. Aiz tā cieši seko 11 atbildes attiecībā uz ēku, telpu piedāvājumu un dzīvojamais fonds darbiniekiem. Uzņēmējiem trūkst arī pieejamas industriālās platības (7 atbildes), telekomunikācijas un informācijas tehnoloģijas, kā arī ūdensapgāde un kanalizācija, tāpat kā sabiedriskais transports (katrs pa 5 atbildēm). Savukārt 8 aptaujātie minējuši, ka pašlaik viss ir pietiekami un infrastruktūra uzņēmējdarbību neietekmē (Attēls 9).

Attēls 9. NEPIECIEŠAMĀ INFRASTRUKTŪRA DAUGAVPILS UZŅĒMĒJIEM

Daugavpils uzņēmēji snieguši dažādas atbildes uz jautājumu, **kas nepieciešams, lai tiktu sasniegta straujāka uzņēmumu izaugsme**. Visbiežāk aptaujātie minējuši, ka ir vajadzīgs lielāks pieprasījums, vairāk pasūtījumu, iedzīvotāju pirktspēja un masātpējīgāki klienti. Tāpat gandrīz tikpat bieži ir minēti mazāki darbaspēka nodokļi. Kā trešais biežāk minētais faktors ir kvalificēts darbaspēks, cilvēkresursi. Visas atbildes apkopotā veidā redzamas Tabula 1.

TABULA 1. Daugavpils uzņēmumu izaugsmi ietekmējošie faktori

Kas nepieciešams straujākai uzņēmuma izaugsmei	Minēšanas biežums
Lielāks pieprasījums, vairāk pasūtījumu, iedzīvotāju pirktspēja, maksātpējīgāki klienti	21
Mazāki darbaspēka nodokļi	20
Kvalificēts darbaspēks, cilvēkresursi	18
Stabilitāte	14
Lielāks valsts atbalsts, atbalstoša likumdošana, nozaru uzraudzība, birokrātijas mazināšana	11
Latvijas ekonomikas izaugsme, laba situācija	9

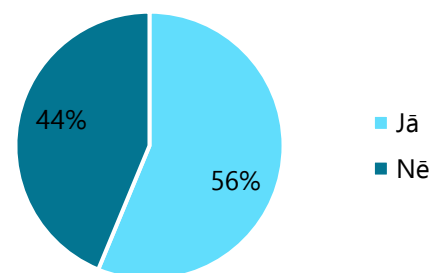
Reklāma un mārketinga, ģeogrāfiskā stāvokļa izmantošana,	7
Labākas finansējuma saņemšanas iespējas ar izdevīgiem nosacījumiem, kreditēšana, investīcijas, līdzfinansējuma programmas	6
Lielāks domes un pašvaldības struktūrvienību atbalsts, efektīva komunikācija	6
Atbalsts sniegto pakalpojumu dažādošanā	2

Attiecībā uz Daugavpils **valstspilsētas pašvaldības domes un administrācijas veicamajiem darbiem** uzņēmējdarbības attīstībai sniegtas 104 atbildes. Visbiežāk minētais ir tas, ka nepieciešams atbalstīt vietējos ražotājus un uzņēmējus. Otrā visbiežāk minētā atbilde ir, ka jānodrošina regulāra uzņēmēju informēšana par aktualitātēm (projekti, finansējuma iespējas, cita veida atbalsts utt.). Aiz tā seko 14 atbildes par nepieciešamību veidot atbalsta pasākumus jauniem uzņēmējiem. Kā citi ierosinājumi pašvaldības potenciālam atbalstam minēti infrastruktūras projektu īstenošana, lai būtu iespēja būvniekiem piedalīties konkursos, un semināru organizēšana kopā ar augstākās un profesionālās izglītības iestāžu vadības, pasniedzēju, studentu un uzņēmēju piedalīšanos, ar mērķi veicināt studentu ieinteresētību palikt un strādāt Daugavpilī pēc profesijas iegūšanas (Attēls 10).

Attēls 10. PAŠVALDĪBAI VEICAMĀIS UZŅĒMĒJDARBĪBAS ATBALSTAM

Papildus iepriekšminētajam, vairāk kā puse (56%) aptaujāto uzņēmēju **sagaida aktīvāku** pašvaldības administrācijas, domes darbu uzņēmējdarbības attīstības veicināšanā un atbalsta sniegšanā. 44% aptaujāto negaida aktīvāku pašvaldības darbu. (Attēls 11)

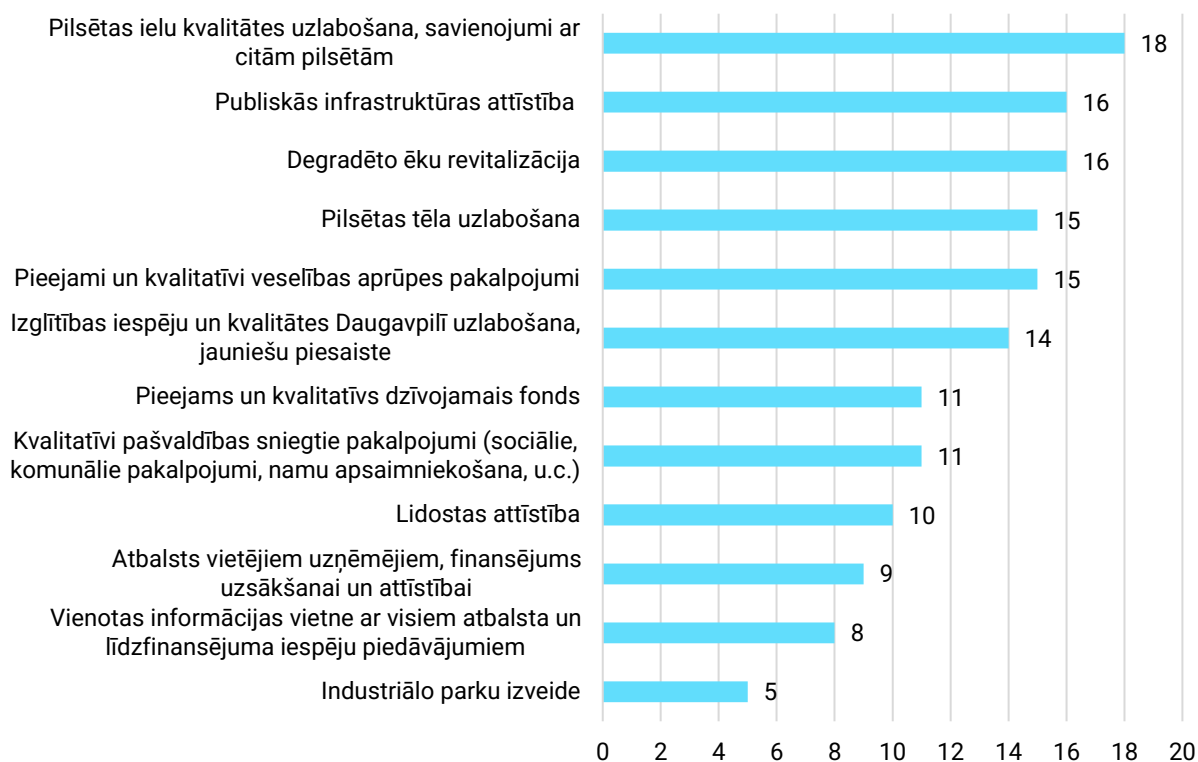
Attēls 11. VAI GAIDĀT AKTĪVĀKU DAUGAVPILS PILSĒTAS PAŠVALDĪBAS DARBU UZŅĒMĒJDARBĪBAS ATTĪSTĪBAS VEICINĀŠANĀ, ATBALSTA SNIEGŠANĀ?

Attiecībā uz **pašvaldības atbalstu** uzņēmuma attīstībai un jaunu darbavietu izveidei aptaujāto sniegtās atbildes un to biežums attēlots 12. attēlā.

Attēls 12. NEPIECIEŠAMĀIS ATBALSTS NO PAŠVALDĪBAS DOMES, ADMINISTRĀCIJAS UZŅĒMUMAM, LAI ATTĪSTĪTOS UN IZVEIDOTU JAUNAS DARBAVIETAS

Aptaujātie minējuši **steidzamākos darbus un problēmas citās jomās**, kas jārisina pašvaldībai. Atbildes apkopotas 13. attēlā.

Attēls 13. STEIDZAMĀKIE DARBI UN PROBLĒMAS CITĀS JOMĀS

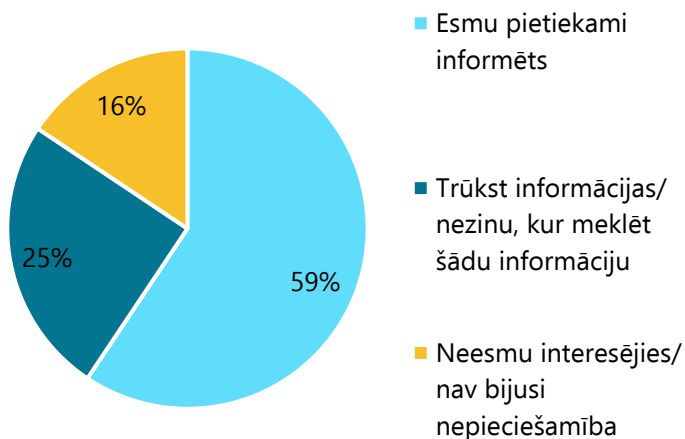
Tāpat aptaujātie snieguši ieteikumus Daugavpils valstspilsētas pašvaldības domes, administrācijas darba uzlabošanai, kas **veicinātu uzņēmēju un pašvaldības sadarbību**. Visbiežāk uzņēmēji uzsvēruši, ka pašvaldībai vairāk jāstrādā pie regulāras informēšanas par projektiem un finansiālām iespējām uzņēmējiem. Uzsvērta ir arī efektīvas, uz rezultātu vērsta komunikācijas uzlabošana, nodrošinot augstu klientu servisu un iesaistot profesionālus speciālistus. Visas minētās atbildes pēc biežuma sakārtotas 14. attēlā.

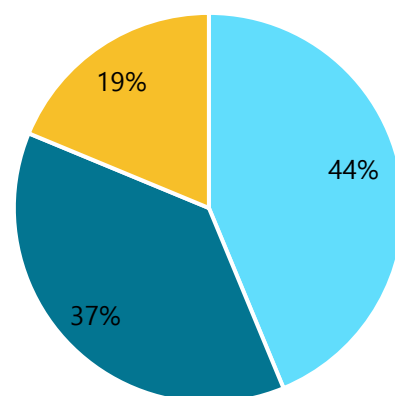
Attēls 14. IETEIKUMI PAŠVALDĪBAS DOMES, ADMINISTRĀCIJAS DARBA UZLABOŠANAI, KAS VEICINĀTU UZŅĒMĒJU UN PAŠVALDĪBAS SADARBĪBU

Aptaujas ietvaros tika jautāts, vai uzņēmēji ir pietiekami informēti gan par atbalsta mehānismiem, gan atbalsta organizācijām, gan par sadarbības iespējām.

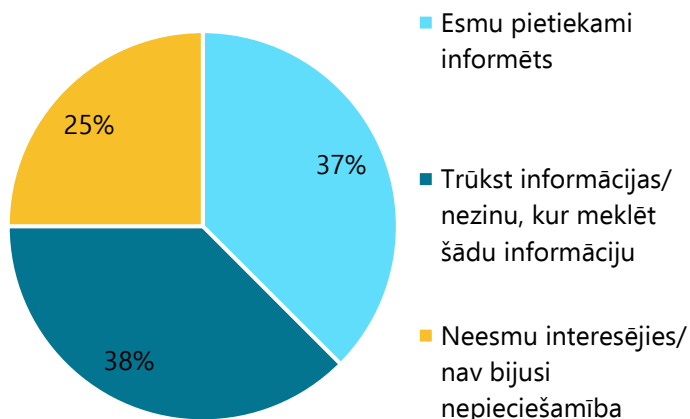
Uzņēmējdarbības atbalsta organizācijas Daugavpilī un piedāvātie uzņēmējdarbības atbalsta instrumenti (LSEZ, ALTUM, LIAA, NVA u.c.)

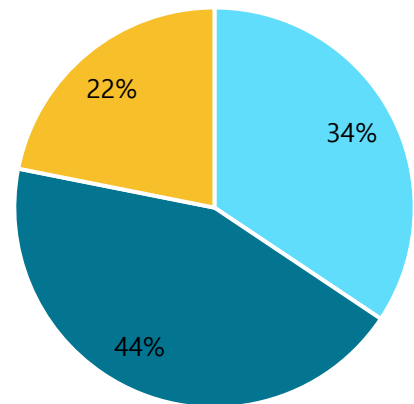
Pašvaldības atbalsts uzņēmējdarbībai

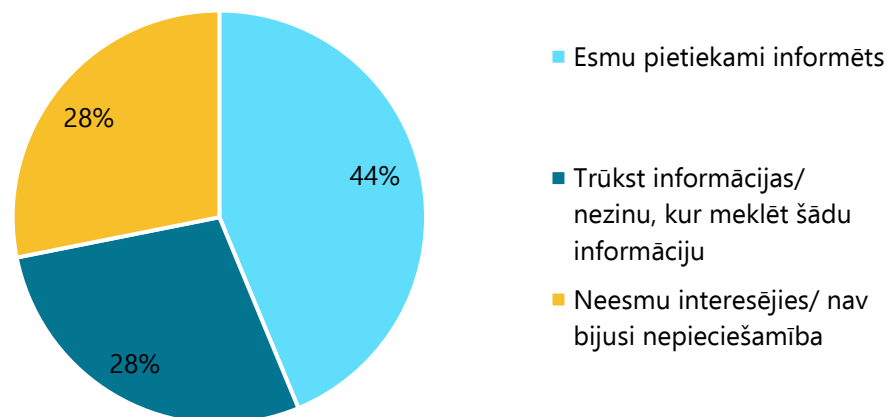
Pieejamais Eiropas struktūrfondu atbalsts un šo līdzekļu apguve

Par inovācijām, ražošanas procesu modernizāciju, viedu un ilgtspējīgu ražošanu

Par sadarbības iespējām ar augstākās un profesionālās izglītības iestādēm, kā arī par iespējamo sadarbību ar pētniecības institūcijām

Lai gan atbides norāda, ka vismaz trešdaļa respondentu ir pietiekami informēta, 44% respondentu trūkst informācijas par inovācijām, ražošanas procesa modernizāciju, viedu un ilgtspējīgu ražošanu, 38% - par pieejamo Eiropas struktūrfondu atbalstu un šo līdzekļu apguvi, 37% - par pašvaldības atbalstu uzņēmējdarbībai. No visiem aptaujātajiem 28% norāda, ka viņiem trūkst informācijas par sadarbības iespējām ar augstākās un profesionālās izglītības iestādēm, kā arī par iespējamo sadarbību ar pētniecības institūcijām, bet 25% trūkst informācijas par uzņēmējdarbības atbalsta organizācijām Daugavpilī un piedāvātajiem uzņēmējdarbības atbalsta instrumentiem (LSEZ, ALTUM, LIAA, NVA u.c.).